

**Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy
z Geografii
dla uczniów gimnazjów
województwa śląskiego
w roku szkolnym 2012/2013**

WOM Rybnik
Wojewódzki Ośrodek Młodzieżowy

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: szkolny
Data: 23 listopada 2012 r.
Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron i 20 zadań. ✓
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „x” **bezpośrednio na arkuszu**, lub podaną liczbę np. dwa.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź „x”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
9. Podczas rozwiązywania zadań możesz korzystać z prostego kalkulatora i przyborów kreślarskich.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **60**
Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: **48**

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	2	3	2	3	4	2	3	2	3	4	2	3	4	4	2	4	3	2	5	60 ✓
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu				10				12									28			10	

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

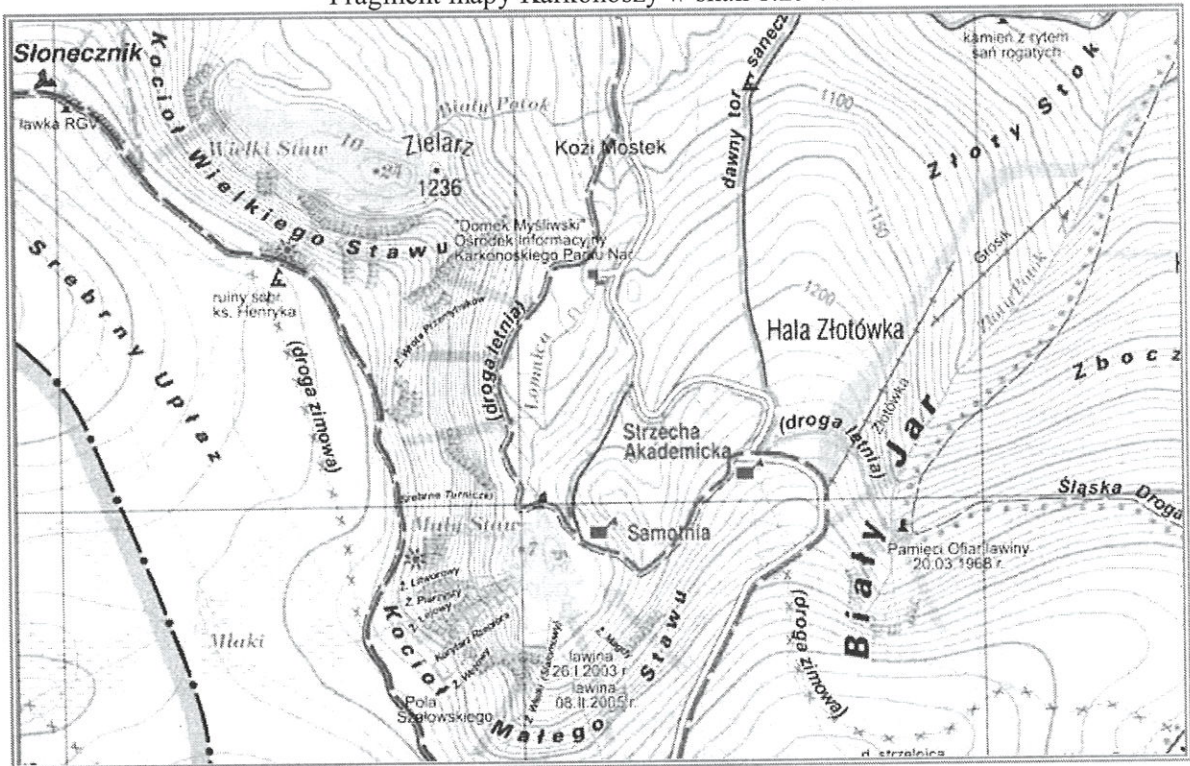
Przewodniczący -

Członek -

Członek -

Materiał źródłowy do zadań 1 – 3.

Fragment mapy Karkonoszy w skali 1:25 000

SKALA 1 : 25000 poziomice co 10 m

- granica państwa, granica parku narodowego
- drogi lokalne
- drogi polne i leśne, zakaz wjazdu
- ścieżka, most (kładka), droga zimowa (obejście zimowe)
- znakowane szlaki turystyczne

- wyciąg krzesełkowy całoroczny, zimowy, inny wyciąg, narciostady i stoki narciarskie
- poczta, restauracja (bar), pomnik, pomnik przyrody
- muzeum, dawny kamień graniczny
- kościół, kaplica, kapliczka przydrożna, krzyż
- schronisko turystyczne, hotel, noclegi, bunkier

źródło: www.cke.edu.pl

Zadanie 1. (3p.)

Oceń prawdziwość podanych zdań wstawiając znak „X” w odpowiednie miejsce tabeli.

Lp.	Zdania	PRAWDA	FAŁSZ
1	Przedstawiony na mapie fragment Karkonoszy znajduje się na obszarze dwóch państw.		
2	Szczyt Zielarz położony jest na północny-zachód od schroniska Strzecha Akademicka.		
3	Odległość ze schroniska Samotnia do schroniska Strzecha Akademicka wynosi około 1,5 km.		
4	Najniższe wysokości bezwzględne na tym obszarze wynoszą około 800 m n.p.m.		

Zadanie 2. (2p.)

Na fotografii przedstawiony jest fragment Karkonoszy ze schroniskiem Samotnia.

Fot. B. Dobosik

A. Podaj nazwę jeziora widocznego na fotografii.

B. Fotografie wykonano ze szlaku turystycznego. **Zaznacz poprawną odpowiedź.**

Autor fotografii znajdował się na:

- A. północ od jeziora,
- B. południe od jeziora,
- C. wschód od jeziora,
- D. zachód od jeziora.

Zadanie 3. (3p.) Wielki Staw ma 8,3 ha. Oblicz jego powierzchnię na mapie w skali 1: 25 000. Zapisz obliczenia. Wynik podaj z dokładnością 0,1 cm².

Miejsce na obliczenia

powierzchnia Wielkiego Stawu na mapie

Zadanie 4. (2p.)

Fragment legendy mapy turystycznej Łysogóry

skala 1:60000

poziomice co 10 m

A. Na rysunku przedstawiono dwa rodzaje skal. Podaj ich nazwy.

1., 2.

B. Podaj jaki element środowiska przyrodniczego Łysogór przedstawiono za pomocą poziomic.

.....

Zadanie 5. (3p.)

Oblicz wysokość górowania Słońca w Katowicach ($50^{\circ}15'N$ $19^{\circ}00'E$) w dniu przesilenia zimowego. Zapisz obliczenia.

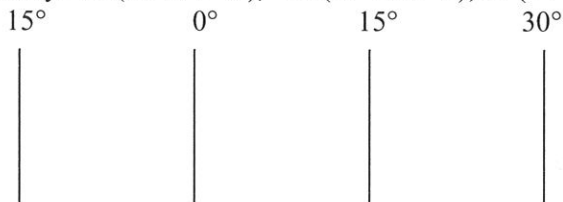
Miejsce na obliczenia

wysokość górowania Słońca

Zadanie 6. (4p.)

A. Z podanych punktów zaznacz dwa, które mają ten sam czas strefowy. Do rozwiązania zadania możesz wykorzystać poniższy rysunek.

Punkty: A. ($52^{\circ}N$ $7^{\circ}W$), B. ($37^{\circ}N$ $29^{\circ}E$), C. ($44^{\circ}N$ $12^{\circ}E$), D. ($61^{\circ}N$ $5^{\circ}E$).

B. Podaj między którymi punktami jest największa różnica czasu słonecznego. Oblicz ile ona wynosi. Zapisz obliczenia.

Punkty

Miejsce na obliczenia

Różnica czasu słonecznego

Zadanie 7. (2p.)

Spośród podanych następstw ruchów Ziemi zaznacz trzy wynikające z ruchu obiegowego.

- A. zmiana wysokości górowania Słońca,
- B. górowanie Słońca,
- C. dzień i noc,
- D. występowanie nocy polarnych,
- E. biegunowe spłaszczenie Ziemi,
- F. pory roku.

Zadanie 8. (3p.)

W tabeli podano dane klimatyczne dla czterech stacji meteorologicznych.

Nazwa stacji	Współrzędne geograficzne	Średnie roczne temperatury powietrza (°C)	Roczne amplitudy temperatury powietrza (°C)
Kisangani	0°N 25°E	25,3	1,7
Al-Dżauf	24°N 23°E	22,7	18,3
Białystok	53°N 23°E	6,2	22,5
Kiruna	68°N 20°E	-2,0	24,0

źródło: obliczenia własne

A. Podaj nazwę głównego czynnika klimatycznego wpływającego na zróżnicowanie temperatury powietrza w podanych stacjach.

Czynnik klimatyczny

B. Przedstaw jak zmienia się średnia roczna temperatura powietrza i roczna amplituda temperatury powietrza pod wpływem tego czynnika klimatycznego.

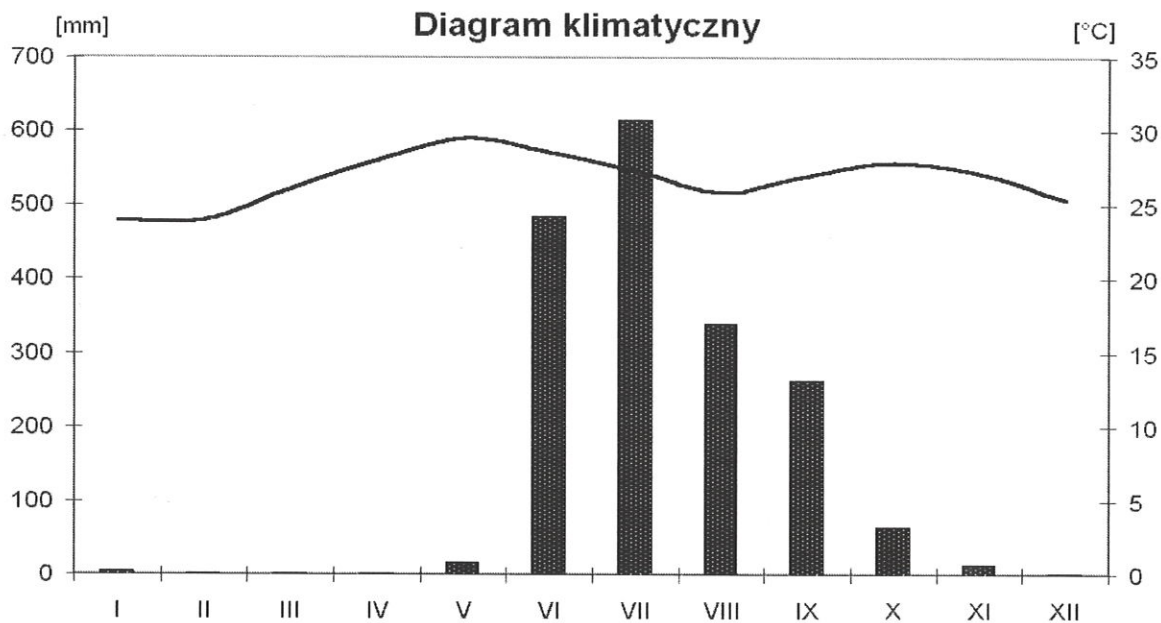
Zmiany średniej rocznej temperatury powietrza

.....
.....
.....

Zmiany rocznej amplitudy temperatury powietrza

.....
.....
.....

Materiał źródłowy do zadań 9-10

źródło: opracowanie własne

Zadanie 9. (2p.)

Podaj nazwę strefy klimatycznej i typu klimatu przedstawionego na diagramie

strefa klimatyczna

typ klimatu

Zadanie 10. (3p.)

Oceń prawdziwość podanych zdań wstawiając znak „X” w odpowiednie miejsce tabeli.

Lp.	Zdania	PRAWDA	FAŁSZ
1	Roczna amplituda temperatury powietrza wynosi około 12°C.		
2	Najcieplejszym miesiącem jest maj.		
3	Roczna suma opadów nie przekracza 1300 mm.		
4	Opady w czerwcu są prawie dwukrotnie wyższe niż we wrześniu.		

Zadanie 11. (4p.)

Uzupełnij tabelę wpisując w odpowiednie miejsca nazwy kontynentów i typy genetyczne jezior. Typy jezior wybierz z podanych poniżej.

Jezioro	Kontynent	Typ genetyczny
Górne		
Łebsko		
Tanganika		
Kaspijskie		

Typy jezior: polodowcowe, przybrzeżne, reliktowe, tektoniczne, tektoniczno-polodowcowe, wulkaniczne.

Zadanie 12. (2p.)

W tabeli przedstawiono zasoby hydrosfery.

Rodzaje wód	Objętość (tys. km ³)	% ogólnej objętości hydrosfery
Wody oceanu światowego	1338000	
Wody podziemne	23400	
Lodowce i stała pokrywa śnieżna	24064	
Marzłość trwała	300	
Jeziora	176	
Bagna	12	
Rzeki	2	
Ogółem wody hydrosfery	1385984	100

źródło: Dobosik B, Hibszer A., Soja J., *Tablice geograficzne, Videograf II, Katowice 2002*

A. Oblicz % udział wód oceanicznych w ogólnych zasobach hydrosfery (z dokładnością do 0,1%). Wynik wpisz do tabeli.

Miejsce na obliczenia

B. Podaj trzy rodzaje wód występujących na lądach mających największą objętość.

1.
2.
3.

Zadanie 13. (3p.)

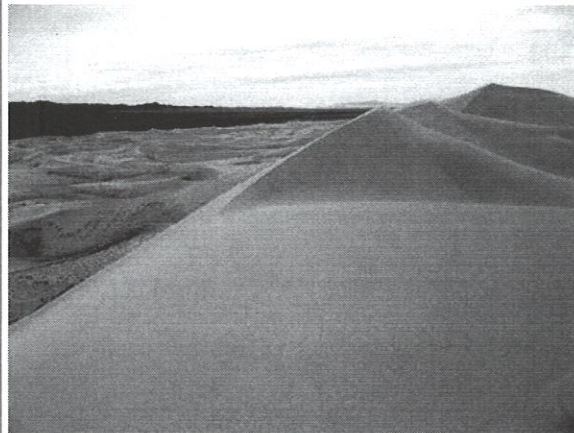
Przyporządkuj każdemu procesowi po jednej formie rzeźby.

1. wietrzenie fizyczne	A. grzyb skalny
2. akumulacja	B. jaskinia
3. korazja	C. gołoborze
4. abrazja	D. gład narzutowy
	E. klif

1., 2., 3., 4.

Zadanie 14. (4p.)

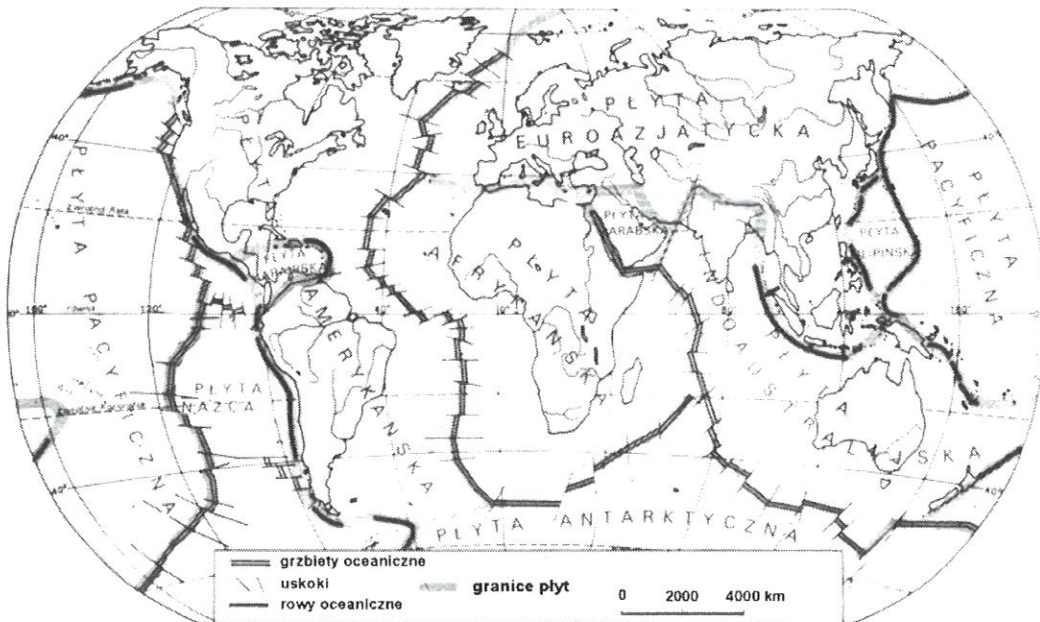
Na fotografiach przedstawiono dwie formy rzeźby. Określ dla każdej z form czynniki rzeźbotwórczy i proces rzeźbotwórczy, który spowodował jej powstanie.

fot. B. Dobosik 1.
 czynnik rzeźbotwórczy
 proces rzeźbotwórczy

fot. B. Dobosik 2.
 czynnik rzeźbotwórczy
 proces rzeźbotwórczy

Zadanie 15. (4p.)

źródło: A. Dylkowa, D. Makowska, T. Olszański, Ziemia i człowiek, WSiP 1992

Budowa płytowa litosfery ma ścisły związek z występowaniem zjawisk wulkanicznych i trzęsień ziemi.

A. Z podanych krain geograficznych zaznacz trzy położone na obszarach sejsmicznych.

- A. Wyżyna Brazylijska
- B. Nizina Zachodniosyberyjska
- C. Andy
- D. Himalaje
- E. Sahara
- F. Kordyliery

B. Na podstawie mapy i własnej wiedzy wyjaśnij dlaczego na Islandii występują wulkany.

.....

.....

.....

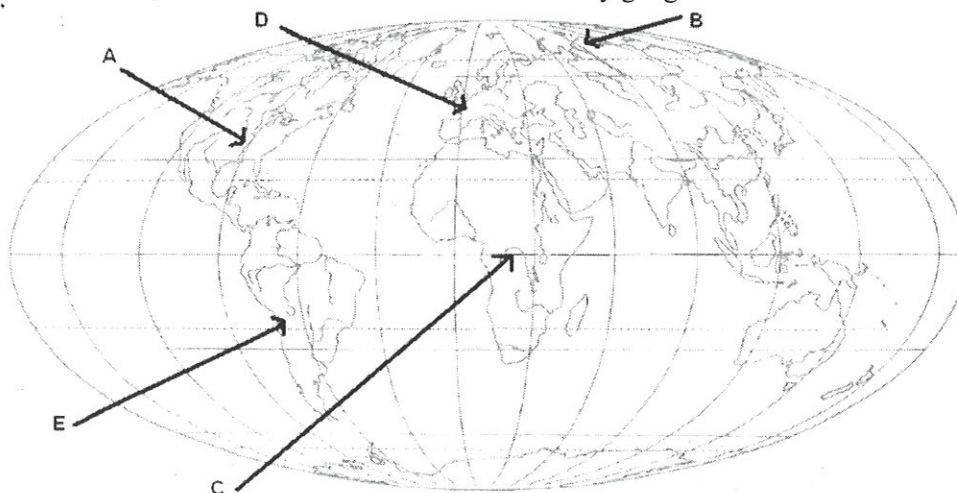
Zadanie 16. (2p.)

Dopisz do stref oświetlenia po jednej strefie klimatycznej występującej na ich obszarze.

Strefa oświetlenia	Strefa klimatyczna
międzyzwrotnikowa	
umiarkowana	
podbiegunowa	

Zadanie 17. (4p.)

Na mapie konturowej literami od A do E zaznaczono krainy geograficzne.

A. Uzupełnij tabelę wpisując w odpowiednie miejsca nazwy krain geograficznych. Nazwy krain wybierz spośród podanych.

Krainy geograficzne: Appalachy, Atacama, Kotlina Kongo, Nizina La Platy, Równiny Centralne, Wyżyna Abisyńska

Litera na mapie	Kraina geograficzna
A	
C	
E	

B. Uzupełnij tabelę wpisując w odpowiednie miejsce nazwy formacji roślinnych wybierając je z podanych poniżej.

Formacje roślinne: las zrzucający liście na zimę, tundra, sawanna, pustynia, wilgotny las równikowy.

Litera na mapie	Formacja roślinna
B	
C	
D	

Zadanie 18. (3p.)

Przyporządkuj opisom gleby ich typy genetyczne wybierając je z podanych poniżej.

Opis gleby	Typ gleby
Bardzo żyzne gleby z dobrze rozwiniętym poziomem próchniczym tworzące się pod roślinnością stepową.	
Gleby strefy umiarkowanej z charakterystycznym poziomem wymywania.	
Gleby tworzące się w klimacie równikowym wilgotnym; barwę tym glebom nadają związki żelaza.	
Gleby strefy podzwrotnikowej powstające pod roślinnością śródziemnomorską.	

Gleby: bielcowe, brunatne, cyrnonowe, czarnoziemy, czerwonożółte, inicjalne pustyń

Zadanie 19. (2p.)

Podaj dwie cechy wilgotnych lasów równikowych.

1.
2.

Zadanie 20. (5p.)

- Zaznacz na mapie znakiem „X” i podpisz Jezioro Aralskie i wyspę Sumatrę.**
- Zaznacz na mapie kolorową kredką (np. niebieską) i podpisz rzeki Ob i Jangcy.**
- Zaznacz na mapie znakiem • punkt o współrzędnych geograficznych 23°27'N, 90°E.**

Brudnopis

Brudnopis